

SEKRETARIATSAFGØRELSE OM MULIGHE- DER FOR OMRÅDEOVERSKRIDENDE RISI- KOAFDÆKNING I ELMARKEDET

RESUMÉ

1. På baggrund af vedlagte sagsfremstilling og vurdering samt intentionsdokument aftalt med Energimarknadsinspektionen (Bilag 2) og konsulentrapport (Bilag 3) træffer Sekretariatet for Energitilsynet ("Sekretariatet") afgørelse om langsigtede transmissionsrettigheder i henhold til Kommissionens forordning (EU) 2016/1719 af 26. september 2016 om fastsættelse af retningslinjer for langsigtet kapacitetstildeling ("FCA GL").

2. Energimarknads-inspektionen i Sverige har pr. 12. april 2017 truffet endelige beslutninger vedr. budzonegrænserne DK1-SE3 og DK2-SE4. Disse beslutninger er vedlagt som Bilag 4 og 5.

3. FCA GL forpligter TSO'er ved grænsen til et budområde til at udstede langsigtede transmissionsrettigheder, med mindre de kompetente regulerende myndigheder har truffet koordinerede afgørelser om, at der ikke skal udstedes langsigtede transmissionsrettigheder ved grænserne til budområdet.

4. Hvis der på tidspunktet for ikrafttrædelse af FCA GL ikke forefindes langsigtede transmissionsrettigheder ved grænsen til et budområde, har de kompetente regulerende myndigheder seks måneder til at træffe koordinerede afgørelser om indførelse af langsigtede transmissionsrettigheder.

5. På tidspunktet for ikrafttrædelse af FCA GL (17. oktober 2016) fandtes der ikke (og findes stadig ikke pr. dags dato) langsigtede transmissionsrettigheder på overføringsforbindelserne Konti-Skan (DK1-SE3) og Øresund (DK2-SE4). Sekretariatet og den kompetente regulerende myndighed i Sverige, Energimarknads-inspektionen ("Ei") skal således træffe koordinerede afgørelser om indførelse af langsigtede transmissionsrettigheder på de pågældende overføringsforbindelser senest seks måneder efter FCA GL's ikrafttrædelse.

6. Sekretariatet og Ei's koordinerede afgørelser skal være baseret på vurderinger, hvori regulatorerne angiver, hvorvidt forwardmarkedet for elektricitet rummer

tilstrækkelige afdækningsmuligheder i de berørte budområder, dvs. DK1, SE3, DK2 og SE4.

7. Houmøller Consulting ApS har foretaget en evaluering af forwardmarkederne for el i DK1 og DK2 for Sekretariatet baseret på metode aftalt i regi af de nordiske regulatorer (NordReg) samt Houmøller Consultings egen metode.

8. Sekretariatet har foretaget en markedshøring af Houmøller Consulting ApS' evaluering. Sekretariatet har desuden foretaget en høring af markedsdeltagerne om afdækningsmulighederne i DK1 og DK2 samt om markedsdeltageres behov for områdeoverskridende risikoafdækningsmuligheder ved grænserne til de berørte budområder.

9. Ud fra en samlet vurdering af evalueringen fra Houmøller Consulting ApS og markedsdeltageres høringssvar finder Sekretariatet, at der er utilstrækkelige afdækningsmuligheder i de to danske budområder, DK1 og DK2.

10. Sekretariatet bemærker, at Ei har truffet beslutning om, at der er tilstrækkelige afdækningsmuligheder i de svenske budområder SE3 og SE4.

11. Det følger af FCA GL, at hvis der er utilstrækkelige afdækningsmuligheder i et eller flere budområder, anmoder de kompetente regulerende myndigheder de relevante TSO'er om enten a) at udstede langsigtede transmissionsrettigheder eller b) at sikre, at der er andre langsigtede afdækningsprodukter vedr. overførselskapacitet til rådighed til at understøtte elektricitetsmarkedernes funktion.

12. Sekretariatet bemærker, at FCA GL ikke nærmere definerer, hvad der skal indgå i eller lægges vægt på ved bedømmelsen af, om de relevante regulerende myndigheder skal anmode de relevante TSO'er om at indføre langsigtede transmissionsrettigheder eller at sikre, at der er andre langsigtede afdækningsprodukter til rådighed.

13. Sekretariatet bemærker, at den nordiske elmarkedsmodel normalt ikke indeholder langsigtede transmissionsrettigheder mellem de nordiske lande, og at der i høringssvarene til Sekretariatet fra norsk og svensk side er yttret ønske om at bevare den nordiske model uden transmissionsrettigheder.

14. Sekretariatet bemærker desuden, at Ei har vurderet, at budområderne SE3 og SE4 har tilstrækkelige afdækningsmuligheder.

15. Sekretariatet finder derfor, at alternativer til transmissionsrettigheder mellem Danmark og Sverige først må undersøges med henblik på at afklare muligheder for at forbedre de finansielle afdækningsmuligheder i DK1 og DK2. Sekretariatet imødekommer dermed de nordiske interessenters ønske.

16. Sekretariatet bemærker, at Energinet i dialog med andre TSO'er kan undersøge øgning af transmissionsrettigheder på andre forbindelser end de dansk-svenske grænser i sine overvejelser af ordninger til at forbedre afdækningsmulighederne i de danske budområder.

17. På denne baggrund har Ei og Sekretariatet truffet koordinerede afgørelser om ikke at indføre langsigtede transmissionsrettigheder på overføringsforbindelserne Konti-Skan og Øresund. Ei og Sekretariatet anmoder derimod de relevante TSO'er, Svenska Kraftnät og Energinet.dk om at sikre, at der er andre langsigtede afdækningsprodukter vedrørende overførselskapacitet til rådighed til at understøtte engroselectricitetsmarkedernes funktion.

AFGØRELSE

18. Sekretariatet for Energitilsynet træffer på baggrund af vedlagte sagsfremstilling og begrundelse afgørelse om:

- At der ikke indføres langsigtede transmissionsrettigheder på overføringsforbindelserne DK1-SE3 og DK2-SE4 i henhold til intentionsdokument aftalt mellem Energimarknadsinspektionen og Sekretariatet for Energitilsynet (Bilag 2) samt Artikel 30, stk. 1 i Kommissionens forordning (EU) 2016/1719 af 26. september 2016 om fastsættelse af retningslinjer for langsigtet kapacitetstildeling.
- Sekretariatet for Energitilsynet anmoder samtidig Energinet.dk om at sikre, i samarbejde med den systemansvarlige i Sverige, Affärsverket Svenska Kraftnät, at der er andre langsigtede afdækningsprodukter vedrørende overførselskapacitet på overføringsforbindelserne DK1-SE3 og DK2-SE4 til rådighed til at understøtte engroselectricitetsmarkedernes funktion i henhold til Artikel 30, stk. 5, litra b i Kommissionens forordning (EU) 2016/1719 af 26. september 2016 om fastsættelse af retningslinjer for langsigtet kapacitetstildeling.

SAGSFREMSTILLING

BAGGRUND

19. I denne sag tages der stilling til indførelse af langsigtede transmissionsrettigheder ved grænserne til de to danske budområder, DK1 og DK2, hvor der ikke på tidspunktet for ikrafttrædelse af Kommissionens forordning (EU) 2016/1719 af 26. september 2016 om fastsættelse af retningslinjer for langsigtet kapacitetstildeling ("FCA GL") forefindes langsigtede transmissionsrettigheder på Konti-Skan-forbindelsen (DK1-SE3) og Øresunds-forbindelsen (DK2-SE4).

20. FCA GL trådte i kraft den 17. oktober 2016.

21. FCA GL fastsætter detaljerede regler for tildeling af overførselskapacitet og gælder for alle transmissionssystemer og sammenkoblinger i Unionen med undtagelse af transmissionssystemer på øer, der ikke er forbundet med andre transmissionssystemer ved hjælp af sammenkoblinger, jf. Artikel 1 i FCA GL.

22. FCA GL er ikke gældende for interkonnektorer til Norge, før end at FCA GL bliver inkluderet i EEA aftalen.

23. Det svenske budområde SE3 er forbundet via Konti-Skan forbindelsen til DK1 og det svenske budområde SE4 er forbundet via den elektriske Øresundsforbindelse til DK2.

24. FCA GL har til formål bl.a. at fremme effektiv, langsigtet handel med overførselskapacitet med langsigtede afdækningsmuligheder for overførselskapaciteten for markedsdeltagerne og sørge for ikke-diskriminerende adgang til langsigtet overførselskapacitet samt bidrage til effektiv og langsigtet drift og udvikling af elektricitetstransmissionssystemet og elektricitetssektoren i Unionen, jf. Artikel 3 i FCA GL.

25. Med hjemmel i forordningens Artikel 30 skal TSO'er ved grænsen til et budområde udstede langsigtede transmissionsrettigheder, med mindre de kompetente regulerende myndigheder ved grænsen til et budområde træffer koordinerede afgørelser om ikke at indføre langsigtede transmissionsrettigheder. Hvis der ikke forefindes langsigtede transmissionsrettigheder på tidspunktet for FCA GL's ikrafttrædelse, skal de koordinerede afgørelser træffes senest seks måneder efter forordningens ikrafttrædelse, dvs. senest den 17. april 2017.

26. På tidspunktet for FCA GL's ikrafttrædelse den 17. oktober 2016 fandtes der ikke langsigtede transmissionsrettigheder på budområdegrænserne forbundet med Konti-Skan- og Øresundforbindelserne.

27. De kompetente regulerende myndigheder for disse to overføringsforbindelser er Energimarknadsinspektionen ("Ei") for de svenske budområder og Sekretariatet for Energitilsynet ("Sekretariatet") for de danske budområder.

28. Ei og Sekretariatet skal derfor træffe koordinerede afgørelser om transmissionsrettigheder på de to overføringsforbindelser, Konti-Skan og Øresund, i henhold til FCA GL Artikel 30.

FCA GL ARTIKEL 30, STK. 3 - VURDERING

29. Artikel 30, stk. 3 i FCA GL fastsætter, at koordinerede afgørelser skal være baseret på en vurdering, hvori regulatorerne konstaterer, hvorvidt forwardmarkedet for elektricitet rummer tilstrækkelige afdækningsmuligheder i de berørte budområder, dvs. DK1, SE3, DK2 og SE4.

30. Vurderingen skal foretages koordineret af de kompetente regulerende myndigheder ved grænsen til budområdet og skal som minimum omfatte en høring af markedsdeltagerne om deres behov for områdeoverskridende risikoafdækningsmuligheder ved grænserne for det berørte budområde og en evaluering.

31. Metoden i vurderingen er nærmere aftalt i samarbejde mellem Ei og Sekretariatet og de øvrige nordiske regulatorer, se "Methodology for assessment of the Nordic forward market"¹.

32. Det følger af FCA GL Artikel 30, stk. 4, at i evalueringen skal de kompetente regulerende myndigheder undersøge engroselectricitetsmarkedets funktion baseret på gennemsigtige kriterier, der som minimum omfatter:

- a) En analyse af, hvorvidt de produkter eller den kombination af produkter, der udbydes på forwardmarkeder, udgør afdækning mod volatiliteten i day-ahead-prisen i det berørte budområde. Et sådant produkt eller en sådan kombination af produkter betragtes som hensigtsmæssig afdækning af risikoen for ændringer i day-ahead-prisen i det berørte budområde, når der er tale om en tilstrækkelig korrelation mellem day-ahead-prisen i det berørte budområde og den underliggende pris, som produktet eller kombinationen af produkter afregnes til
- b) En analyse af, hvorvidt produkterne eller den kombination af produkter, der udbydes på forwardmarkeder, er omkostningseffektive. Til dette formål skal følgende kriterier som minimum vurderes:
 - I. Handelshorisont
 - II. Købs-salgs-spænd

¹ http://www.nordicenergyregulators.org/wp-content/uploads/2017/02/NordREG-Methodology-for-assessment-of-the-Nordic-forward-market_final.pdf

- III. Handlede mængder i forhold til fysisk forbrug
- IV. Åbne kontrakter i forhold til det fysiske forbrug.

33. Hvis vurderingen viser, at der er utilstrækkelige afdækningsmuligheder i et eller flere budområder, anmoder de kompetente regulerende myndigheder de relevante TSO'er om at udstede langsigtede transmissionsrettigheder eller sikre, at der er andre langsigtede afdækningsprodukter vedrørende overførselskapacitet til rådighed til at understøtte engroselectricitetsmarkedernes funktion, jf. Artikel 30, stk. 5 i FCA GL.

34. Hvis de kompetente regulerende myndigheder anmoder de relevante TSO'er om at sikre, at der er andre afdækningsprodukter til rådighed, skal TSO'erne udarbejde de nødvendige ordninger og fremsende dem til de kompetente regulerende myndigheder med henblik på godkendelse senest seks måneder efter anmodningen fra de kompetente regulerende myndigheder, jf. Artikel 30, stk. 6 i FCA GL.

35. Mindst hvert fjerde år skal de kompetente regulerende myndigheder i samarbejde med Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder ("ACER") udføre en vurdering af forwardmarkedet for elektricitet i de berørte budområder i henhold til Artikel 30, stk. 8.

36. Med hensyn til forskellige begreber indenfor transmissionsrettigheder, så giver fysiske transmissionsrettigheder køberen ret til fysisk at flytte elektricitet mellem områder (i form af nominering til Energinet.dk), eller alternativt at få prisdifferencen mellem områder udbetalt. Finansielle rettigheder giver kun ret til at få prisdifference udbetalt. Fysiske rettigheder omtales på engelsk som Physical Transmission Rights (PTR), og finansielle rettigheder omtales som Financial Transmission Rights (FTR).

EVALUERING AF FORWARDMARKEDERNES FUNKTIONSMÅDE I DK1 OG DK2

37. I november/december 2016 indhentede Sekretariatet tilbud fra tre forskellige leverandører vedrørende evalueringen af forwardmarkedernes funktionsmåde i DK1 og DK2.

38. Ud fra en sammenligning af de tre tilbud valgte Sekretariatet Houmøller Consulting ApS ("Houmøller Consulting") til at foretage evalueringen.

39. Houmøller Consulting har anvendt den nordiske metode til evaluering af forward markedet, men har for nogle af analysepunkterne også suppleret med en analyse baseret på egen metode.

40. Evalueringen foretaget af Houmøller Consulting viser, at systempriskontrakter har en handelshorisont på op til 10 år frem i tid, mens danske afdækningsprodukter (EPADs) har en handelshorisont på op til 3 år. (EPAD: Electricity Price Area Dif-

ferentials: Prisafdækningsprodukt i Norden. Produktet sikrer i sammenhæng med en systempriskontrakt, at en markedsaktør får en fastpris og er afdækket mod den lokale spotprisvariation. Systemprisen er en virtuel nordisk spotpris, som er fastlagt uden hensyn til transmissionsbegrænsninger i nettet. Systempriskontrakter er fastprisprodukter knyttet til systemprisen.)

41. Houmøller Consulting finder, at købs-salgs-spændet (spreads) for danske afdækningsprodukter (EPADs) i perioden 2012-2016 er mellem 0,40 til 0,80 € / MWh for kvartalskontrakter og mellem 0,35 til 0,75 €/MWh for årskontrakter.

42. Houmøller Consulting finder desuden, at handlede afdækningsprodukter i forhold til fysisk forbrug har været faldende i perioden 2012-2016 for DK1 - fra cirka 40% til cirka 10%. For DK2 er tendensen ikke helt så tydelig, men der har været et svagt fald i perioden, og tallet ligger nu på cirka 15%.

43. Houmøller Consulting finder endvidere, at åbne kontrakter af afdækningsprodukter i forhold til fysisk forbrug er faldet i DK1 for kvartalskontrakter og nu ligger på cirka 10 - 20%. For DK2 har niveauet været stabilt i de seneste år inden for cirka 10% - 20%. (Åbne kontrakter hedder "open interest" på engelsk. Det er et udtryk for mængden (MW) af prisafdækningsaftaler, der går i levering).

44. Houmøller Consulting har endvidere undersøgt ex-post risikopræmier. Dette er den gennemsnitlige spotpris i leveranceperioden minus prisen på afdækningsprodukterne sidste dag før levering. Disse beregninger viser flg. risikopræmier:

TABEL 1 | RISIKOPRÆMIER I DANMARK

€/MWh	DK1 (inkl. systemkontrakt)	DK2 (inkl. systemkontrakt)	Bidrag fra systempris	DK1 (ekskl. systemkontrakt)	DK2 (ekskl. systemkontrakt)
Kvartalskontrakter	-3,4	-3,6	-1,6	-1,8	-2,0
Årlige kontrakter	-3,3	-3,2	-1,6	-1,7	-1,6

Kilde: Houmøller Consulting 2017.

45. Evalueringen fra Houmøller Consulting ApS konkluderer, at der er utilstrækkelige afdækningsmuligheder i de to danske budområder DK1 og DK2.

46. Hverken FCA GL eller anden regulering definerer officielle tærskelværdier, som Houmøller Consulting kan foretage sin evaluering på baggrund af. Houmøller Consultings evaluering bygger derfor også på interview med 6 markedsdeltagere.

Houmøller Consulting har interviewet Danske Commodities, DONG Energy, Energi Danmark, EWII, NEAS og Scanenergi.

47. Denne interviewundersøgelse viser, at kun 1 ud af 6 interviewede mener, at de nuværende afdækningsmuligheder giver tilstrækkelig afdækning mod spotprisen i både DK1 og DK2.

EIS EVALUERING AF FORWARDMARKEDERNES FUNKTIONSMÅDE I SE3 OG SE4

48. Ei har endvidere pr. 12. april 2017 truffet endelig beslutning om de svenske budzoner SE3 og SE4, samt forbindelserne til Danmark. Ei baserer dette på egen vurdering og egen høring².

49. Ei kommer frem til flg. ex post risikopræmier for de svenske budområder:

TABEL 2 | RISIKOPRÆMIER I SVERIGE

€/MWh	SE3 (ekskl. systemkontrakt)	SE4 (ekskl. systemkontrakt)
Kvartalskontrakter	-0,49	-1,40
Årlige kontrakter	-0,74	-1,89

Kilde: Energimarknadsinspektionen 2017

Note: Fortegn er vendt for at have samme fortegnskonvention som Houmøller Consulting.

HØRING

50. Den 24. februar 2017 sendte Sekretariatet evalueringen fra Houmøller Consulting ApS i høring på Sekretariatets hjemmeside samt ud som nyhed til Sekretariatets abonnenter.

51. I medfør af FCA GL Artikel 30 stk. 3 anmodede Sekretariatet desuden markedsdeltagerne om at bidrage med en vurdering af afdækningsmulighederne på forwardmarkederne for el i DK1 og DK2 samt en vurdering af behovet for områ-

² Bilaga 1 - Utvärdering av prissäkringsmöjligheter i den svenska elmarknaden – för samråd enligt FCA-förordningen.

[http://ei.se/Documents/Projekt/Natkoder/FCA/Bilaga_1_Utvärdering_av_prissäkringsm%
c3%b6jligheter.pdf](http://ei.se/Documents/Projekt/Natkoder/FCA/Bilaga_1_Utvärdering_av_prissäkringsm%c3%b6jligheter.pdf)

deoverskridende risikoafdækningsmuligheder ved grænserne DK1-SE3 og DK2-SE4.

52. Fristen for høringssvarene var den 9. marts 2017.

53. Sekretariatet modtog 9 høringssvar fra flg. aktører:

- SwedEnergy
- Energi Norge
- Dansk Energi
- Energinet.dk
- Norsk Industri
- Nasdaq
- DONG Energy
- Danske Commodities (DC)
- Foreningen af Slutbrugere af Energi (FSE)

54. For så vidt angår vurderingen af afdækningsmulighederne på forward-markederne for el i DK1 og DK2 bemærker DC og FSE, at der ikke er tilstrækkelige afdækningsmuligheder, samt at likviditeten i EPAD markedet bør forbedres. SwedEnergy mener, at likviditeten i EPAD markedet ikke er tilstrækkelig. DONG Energy bemærker, at forwardmarkedet ved anvendelse af EPADs rummer tilstrækkelige muligheder for risikoafdækning. De resterende 5 markedsaktører har ikke udtalt sig om afdækningsmulighederne i DK1 og DK2. Dansk Energi henviser i øvrigt til Houmøller Consultings interviewundersøgelse og beder om, at Sekretariatet lægger vægt på denne undersøgelse.

55. For så vidt angår vurderingen af behovet for områdeoverskridende risikoafdækningsmuligheder ved DK1-SE3 og DK2-SE4 bemærker DONG Energy, at der kan overvejes fysiske transmissionsrettigheder mod Norge, men ikke mod Sverige. DC og FSE mener, at der er behov for transmissionsrettigheder både til Norge og Sverige. SwedEnergy mener, at der er behov for enten EPADs eller finansielle transmissionsrettigheder, når flowbased markedskobling indføres, men at TSO stimulering af EPAD markedet bør foretrækkes frem for transmissionsrettigheder. Energi Norge, Norsk Industri og Nasdaq mener ikke, at der er behov for langsigtede transmissionsrettigheder på de pågældende forbindelser. Energinet.dk har ikke udtrykt holdning til behovet for afdækningsprodukter, men påpeger, at der er en række uklarheder forbundet med et setup, hvor TSOen udsteder finansielle produkter, modsat et setup hvor TSOen udsteder transmissionsrettigheder. Energinet.dk foretrækker at udstede transmissionsrettigheder. Energinet.dk påpeger også, at hvis transmissionsrettigheder indføres, er det vigtigt, at der er TSO samarbejde om produktet på tværs af landene.

56. Den hyppigst forekommende indsigelse i høringsvarene mod indførelse af langsigtede transmissionsrettigheder er, at der er et veludviklet afdækningssystem i Norden, og at fysiske eller finansielle transmissionsrettigheder risikerer at underminere likviditeten i de sædvanlige nordiske afdækningsprodukter i form af EPADs og systempriskontrakter.

57. Den hyppigst forekommende anbefaling af transmissionsrettigheder i høringsbidragene går på, at erfaringerne med fysiske transmissionsrettigheder på Storebælt mellem DK1 og DK2, samt på Danmark-Tyskland forbindelserne har bidraget til likviditeten i afdækningsprodukterne.

58. Den 4. april 2017 sendte Sekretariatet nærværende afgørelse i høring i form af et udkast. Sekretariatet modtog 4 høringsvar.

59. Sekretariatet modtog høringsvar fra:

- European Federation of Energy Traders (EFET)
- SwedEnergy
- Danske Commodities (DC)
- Foreningen af Slutbrugere af Energi (FSE)

60. EFET har endvidere sendt deres høringsvar til Agenturet for Samarbejde mellem de Europæiske Regulatorer (ACER) og til Europa-Kommissionen.

61. Nedenfor er gengivet de væsentligste emner fra høringsvarene:

Alternativer til transmissionsrettigheder

62. EFET mener ikke, at der kan findes nogen eksempler på grænseoverskridende afdækning andet end transmissionsrettigheder. DC mener, at det er bekymrende, hvis Energinet går ind på EPAD markedet.

63. *Sekretariatet bemærker, at FCA Gl artikel 30 stk. 5 giver Sekretariatet mulighed for at vælge mellem transmissionsrettigheder eller andre produkter, der kan understøtte markedet. Med Sekretariatets beslutning må det forventes, at det bliver belyst, om der findes alternative produkter til transmissionsrettigheder.*

Anvendelse af Sekretariatets baggrundsmateriale (evaluering mm.)

64. EFET mener, at det er uklart fra den fælles intentionsaftale mellem Ei og Sekretariatet, hvorfor der ikke indføres transmissionsrettigheder. DC mener, at Sekretariatet's baggrundsmateriale støtter en beslutning om at indføre transmissionsrettigheder

65. Sekretariatet bemærker, at den fælles intentionsaftale ikke kan læses isoleret, men skal ses i sammenhæng med Sekretariatets samlede vurdering, givet nedenfor under punkt 71 og frem.

66. Sekretariatet bemærker, at Sekretariatets beslutning er dannet på baggrund af flere elementer: konsulentrapport fra Houmøller Consulting, høringsvar, drøftelser med Ei og egen vurdering.

Sekretariatets beslutning vedr. transmissionsrettigheder

67. EFET, DC og FSE mener, at Sekretariatet bør indføre transmissionsrettigheder. DC mener, at fx en pilotperiode med transmissionsrettigheder bør indføres. EFET mener ikke, at det forhold, at Ei vurderer, at der er tilstrækkelige afdækningsmuligheder i SE3 og SE4er til hinder for at indføre transmissionsrettigheder for at afhjælpe DK1 og DK2. FSE frygter, at danske virksomheders konkurrenceevne vil forblive forringet. FSE er også forundret over den svenske afgørelse vedr. SE3 og SE4.

68. Sekretariatet henviser til vurdering givet under punkt 71 og frem.

Sprog

69. EFET er utilfreds med at Sekretariatets udkast til afgørelse er skrevet på dansk, når der er tale om et grænseoverskridende emne.

70. Sekretariatet bemærker, at forvaltnings sproget i Danmark er dansk, men at Sekretariatet vedlægger engelsk resumé i bilag.

BEGRUNDELSE

71. I den foreliggende sag skal Sekretariatet for Energitilsynet ("Sekretariatet") træffe afgørelse om langsigtede transmissionsrettigheder på overføringsforbindelserne Konti-Skan (DK1-SE3) og Øresund (DK2-SE4).

72. Sekretariatet skal træffe koordinerede afgørelser med den svenske regulerende myndighed Energimarknadsinspektionen ("Ei") baseret på en vurdering foretaget koordineret af Sekretariatet og Ei.

73. Sekretariatet bemærker, at der ikke findes nogen objektive kriterier eller tærskelværdier, som kan indgå i vurderingen af, om der er tilstrækkelige afdækningsmuligheder i elmarkedet i DK1 og DK2. Det betyder, at Sekretariatet må skønne ud fra en helhedsbetragtning bestående af Houmøller Consultings evaluering og

interviewundersøgelse, samt markedsdeltagernes høringsvar i forbindelse med Sekretariatets høring af dette materiale fra 9. marts 2017.

74. Sekretariatet bemærker, at SE4 har risikopræmier i samme størrelsesorden som DK1 og DK2. Sekretariatet er blevet oplyst af Ei, at kun et ud af seks høringsvar til Ei udtrykte ønske om tiltag for de svenske budområder. De væsentlige forskelle mellem Eis og Sekretariatets vurderinger ligger derfor i Houmøller Consultings rapport og Sekretariatets høring, se nedenfor.

75. Sekretariatet bemærker desuden, at FCA GL fastsætter, at der skal træffes koordinerede afgørelser om indførsel af langsigtede transmissionsrettigheder pr. budområdegrænse, dvs. koordinerede afgørelser for DK1-SE3 og koordinerede afgørelser for DK2-SE4. Sekretariatet bemærker i den forbindelse, at målet med FCA GL er at fremme effektiv, langsigtet handel med overførselskapacitet med langsigtede afdækningsmuligheder for overførselskapacitet for markedsdeltagerne, jf. FCA GL Artikel 3.

76. Endvidere fremgår det af præamblen til FCA GL (nr. 3), at det er en forudsætning for et fuldt integreret elektricitetsmarked, at der udvikles effektive risikoafdækningsmuligheder for producenter, forbrugere og detailhandlere for at afhjælpe den fremtidige prisrisiko inden for det område, hvor de opererer.

77. Sekretariatet bemærker, at der ikke er et entydigt svar fra Sekretariatets høring om behovet for grænseoverskridende risikoafdækningsmuligheder, ej heller – i givet fald intervention skønnes nødvendigt – om det bedste instrument er langsigtede transmissionsrettigheder eller andre ordninger.

78. Sekretariatet bemærker, at afgørelsen skal foretages koordineret med Ei. Sekretariatet bemærker desuden, at det ikke kan udelukkes, at afgørelsen kan have indflydelse på det nordiske elmarked.

79. Sekretariatet bemærker, at der har været 4 udenlandske (3 norske og et svensk) svar ud af 9 høringsvar på Sekretariatets høring fra marts 2017. Der har således været en stor nordisk interesse for emnet.

80. Sekretariatet lægger vægt på at balancere mellem nogle markedsdeltageres ønske om indførsel af langsigtede transmissionsrettigheder overfor hensynet til at bevare en nordisk elmarkedsmodel, som der er konsensus om i Norden. En elmarkedsmodel, som har bidraget til et åbent og frit elmarked til gavn for danske aktører.

81. Sekretariatet lægger vægt på, at hovedparten af de danske deltagere i Sekretariatets høring fra marts 2017 og hovedparten af deltagerne i Houmøllers inter-

viewundersøgelse mener, at der ikke er tilstrækkelige afdækningsmuligheder i DK1 og DK2.

82. Sekretariatet bemærker, at Ei har truffet beslutning om, at der er tilstrækkelige afdækningsmuligheder i de svenske budområder SE3 og SE4. Sekretariatet bemærker endvidere, at den nordiske elmarkedsmodel normalt ikke indeholder langsigtede transmissionsrettigheder mellem de nordiske lande.

83. Sekretariatet bemærker, at der er en overvejende utilfredshed med Sekretariatets udkast til afgørelse fra markedshøringen, dvs. at der ikke indføres transmissionsrettigheder mod SE3 og SE4.

84. Sekretariatet bemærker ligeledes, at høringssvarene har en primært dansk vinkel på Sekretariatets afgørelse.

85. Sekretariatet har ved sin vurdering valgt at inddrage hensynet til, at potentielle udvidelser af kapaciteterne for transmissionsrettigheder mellem DK1 og DK2, mellem DK1 og Tyskland, eller mellem DK2 og Tyskland eller på det fremtidige Cobrakabel kan indgå i Energinets overvejelser og dialog med andre TSO'er med henblik på at forbedre afdækningsmulighederne i de danske budområder, DK1 og DK2.

86. Sekretariatet vurderer, at målet med FCA GL er at sikre effektive afdækningsmuligheder i budområderne. Sekretariatet vurderer desuden, at dette mål kan nås ved at inddrage og anvende alle grænser til et budområde, og ikke kun én budområdegrænse isoleret set. Sekretariatet vurderer i denne forbindelse, at FCA GL Artikel 30, stk. 5, litra b sammenholdt med formålet i FCA GL giver mulighed for at de relevante TSO'er afsøger alle mulighederne i de berørte budområder.

87. Sekretariatet lægger desuden vægt på, at afgørelsen er en fælles beslutning mellem Danmark og Sverige, og at afgørelsen ikke kan ses isoleret dansk.

88. Sekretariatet bemærker endvidere, at FCA GL Artikel 30 stk. 5 ikke nærmere definerer, hvad der skal indgå i eller lægges vægt på ved bedømmelsen af, om de relevante regulerende myndigheder skal anmode de relevante TSO'er om at indføre langsigtede transmissionsrettigheder eller at sikre, at der er andre langsigtede afdækningsprodukter til rådighed. FCA GL Artikel 30 stk. 5 giver således Sekretariatet mulighed for at vælge mellem at a) udstede langsigtede transmissionsrettigheder eller b) sikre, at der er andre langsigtede afdækningsprodukter vedr. overførselskapacitet til rådighed til at understøtte elektricitetsmarkedernes funktion.

89. Sekretariatet lægger vægt på at søge proportionale ordninger til at forbedre tilstrækkeligheden af afdækningsmulighederne i de to danske budområder, herun-

der bl.a. taget i betragtning af, at Ei har vurderet budområderne SE3 og SE4 som havende tilstrækkelige afdækningsmuligheder.

90. Sekretariatet finder derfor, at alternativer til transmissionsrettigheder mellem Danmark og Sverige først må undersøges med henblik på at afklare muligheder for at forbedre de finansielle afdækningsmuligheder.

91. Samlet set vurderer Sekretariatet, at der er utilstrækkelige afdækningsmuligheder i de to danske budområder, DK1 og DK2.

92. Sekretariatet vurderer på baggrund af ovenstående vurderinger, at der ikke bør indføres langsigtede transmissionsrettigheder på budområdegrænserne mod Sverige.

93. På denne baggrund og med hjemmel i FCA GL Artikel 30, stk. 1 og 2 samt stk. 5 træffer Ei og Sekretariatet koordinerede afgørelser om ikke at indføre langsigtede transmissionsrettigheder på grænserne DK1-SE3 og/eller DK2-SE4.

94. Ei og Sekretariatet træffer desuden koordinerede afgørelser om at anmode de relevante TSO'er om at sikre, at der er andre langsigtede afdækningsprodukter vedrørende overførselskapacitet til rådighed til at understøtte engroselectricitetsmarkedernes funktion, jf. bilag 2.

95. Sekretariatet bemærker i denne forbindelse, at de relevante TSO'er skal udarbejde de nødvendige ordninger og fremsende dem til Sekretariatet og Ei med henblik på godkendelse senest seks måneder efter denne anmodning.

96. Sekretariatet bemærker desuden, at de nødvendige ordninger gennemføres senest seks måneder efter, at Sekretariatet og Ei har godkendt disse. Sekretariatet og Ei kan på anmodning af de relevante TSO'er forlænge gennemførelsesfristen med op til seks måneder, jf. Artikel 30, stk. 6 i FCA GL.

BILAG 1

RETSGRUNDLAG

97. I det følgende gennemgås de love og bekendtgørelser mv., der har relevans for ovenstående betragtninger og vurderinger, hvor sagsfremstillingens fakta vurderes i lyset af lovgrundlaget.

– **EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) NR. 714/2009 AF 13. JULI 2009 (FORORDNING 714/2009)**

98. Forordning 714/2009 regulerer den grænseoverskridende handel med elektricitet i det indre marked.

99. Formålet med forordningen defineres i artikel 1:

”Denne forordning har til formål at:

a) fastsætte fair regler for den grænseoverskridende handel med elektricitet, for dermed at øge konkurrencen på det indre marked for elektricitet under hensyntagen til de nationale og regionale markeders særlige kendetegn. Dette indebærer indførelsen af en kompensationsordning for grænseoverskridende strømme af elektricitet og opstilling af harmoniserede principper for transmissionsafgifter på tværs af grænserne og for fordeling af ledig kapacitet på samkørlingslinjerne mellem de nationale transmissionssystemer

b) fremme udviklingen af et funktionsdygtigt og gennemsigtigt engrosmarked med et højt forsynings sikkerhedsniveau for elektricitet. Den indeholder mekanismer til harmonisering af disse regler for grænseoverskridende elektricitetsudveksling.”

100. Med forordningen er der oprettet et europæisk samarbejdsorgan for transmissionssystemoperatører for elektricitet (>>ENTSO-E<<) til sikring af, at elektricitetstransmissionsnettet forvaltes optimalt, og der åbnes mulighed for elektricitetshandel og elektricitetsforsyning på tværs af grænserne i Fællesskabet, jf. artikel 5 og præambelen (nr. 7).

101. Forordningen fastsætter proceduren for indførelse af de såkaldte netregler (”network codes”), som er harmoniserede retsakter for elmarkedet, samt fastsætter retningslinjer (”guidelines”), der medfører nødvendig harmonisering, bl.a. vedrørende handel med el.

102. ENTSO-E skal samarbejde om at etablere netregler. Netreglerne bør være i tråd med de overordnede retningslinjer (>framework guidelines<), som efter deres beskaffenhed er ikke-bindende, og som er opstillet af Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (herefter benævnt ”ACER”), jf. præambelen (nr. 6). De overordnede retningslinjer skal angå områder, som Kommissionen i henhold til artikel 6(1) skal angive på en prioritetsliste. Herefter sker udarbejdelsen af netregler efter proceduren i artikel 6. Endelig følger det af artikel 6(9) at:

”9. Når agenturet er overbevist om, at netreglerne er i tråd med de relevante overordnede retningslinjer, forelægger agenturet netreglerne for Kommissionen og kan henstille, at de vedtages inden for et rimeligt tidsrum. Hvis Kommissionen ikke vedtager reglerne, angiver den årsagerne hertil.”

103. I forbindelse med vedtagelse af Forward Capacity Allocation (”FCA GL”) valgte Kommissionen ikke at følge ACER’s indstilling om vedtagelse, da udkastet til netreglen ikke var formuleret tilstrækkeligt konkret til at kunne vedtages i form af en netregel. FCA GL blev derfor udarbejdet som en retningslinje (”guideline”) med hjemmel i forordningens artikel 18(3)(b) og artikel 18(5).

”3. I retningslinjer, der medfører det minimum af harmonisering, som er nødvendigt for at nå denne forordnings mål, fastsættes endvidere, hvor der er relevant:

[...]

b) nærmere regler for handel med elektricitet

[...]

5. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for de punkter, der er anført i stk. [...] 3 i denne artikel.”

104. I forhold til den EU-retlige lovgivningsproces vedtages netregler og retningslinjer som gennemførelsesretsakter i den såkaldte komitologiproces, hvor retsaktens indhold behandles i en komité bestående af medlemslandene.

– **KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2016/1719 AF 26. SEPTEMBER 2016 OM FASTSÆTTELSE AF RETNINGSLINJER FOR LANGSIGTET KAPACITETSTILDELING**

105. Med hjemmel i forordning 714/2009 er vedtaget FCA GL (Kommissionens forordning (EU) 2016/1719 af 26. september 2016 om fastsættelse af retningslinjer for langsigtet kapacitetstildeling). Forordningen er som nævnt ikke en netregel, men retningslinje. Det ændrer dog ikke ved, at der er tale om en forordning, som gælder umiddelbart og er bindende i medlemslandene.

106. Af præamblen (nr. 3) fremgår det, at det er en forudsætning for et fuldt integreret elektricitetsmarked, at der udvikles effektive risikoafdækningsmuligheder for producenter, forbrugere og detailhandlende for at afhjælpe den fremtidige prisrisiko inden for det område, hvor de opererer, herunder harmonisering af de nuværende auktionsregler for langsigtet kapacitetstildeling.

107. Det fremgår desuden af præamblen (nr. 4), at langsigtet beregning af kapaciteten for den kommende måned og det kommende år bør koordineres af transmissionssystemoperatørerne (”TSO’erne”), som minimum på regionalt niveau, for at sikre at kapacitetsberegningen er pålidelig, og at den optimale kapacitet stilles til rådighed for markedet.

108. De juridiske bestemmelser relevant for afgørelse vedrørende muligheder for områdeoverskridende risikoafdækning findes i FCA GL Artikel 3 og Artikel 30.

109. Det følger af Artikel 3, at FCA GL har til formål at:

- a) Fremme effektiv, langsigtet handel med overførselskapacitet med langsigtede afdækningsmuligheder for overførselskapaciteten for markedsdeltagerne
- b) Optimere beregningen og tildelingen af langsigtet overførselskapacitet
- c) Sørge for ikke-diskriminerende adgang til langsigtet overførselskapacitet
- d) Sikre at TSO'er, agenturet, regulerende myndigheder og markedsdeltagere får en fair og ikke-diskriminerende behandling
- e) Sørge for, at behovet for retfærdig og ordentlig langsigtet kapacitetstildeling og prisdannelse respekteres
- f) Sikre og forbedre gennemsigtigheden og pålideligheden af oplysningerne om langsigtet kapacitetstildeling
- g) Bidrage til effektiv og langsigtet drift og udvikling af elektricitetstransmissionssystemet og elektricitetssektoren i Unionen.

110. Ifølge Artikel 30, stk. 1 udsteder TSO'erne ved grænsen til et budområde langsigtede transmissionsrettigheder, medmindre de kompetente regulerende myndigheder har truffet koordinerede beslutninger om ikke at udstede langsigtede transmissionsrettigheder ved grænserne til budområdet. Med henblik på vedtagelsen af beslutninger hører de kompetente regulerende myndigheder ved grænsen til budområdet de regulerende myndigheder i kapacitetsberegningsregionen og tager deres udtalelser i betragtning.

111. Artikel 30, stk. 2 omhandler de grænser til et budområde, hvor der ikke forefindes langsigtede transmissionsrettigheder på tidspunktet for FCA GL's ikrafttrædelse. I disse tilfælde træffer de kompetente regulerende myndigheder ved grænsen til budområdet koordinerede afgørelser om indførelse af langsigtede transmissionsrettigheder senest seks måneder efter FCA GL's ikrafttrædelse.

112. De kompetente regulerende myndigheder skal træffe deres afgørelser baseret på en vurdering, hvori man konstaterer, hvorvidt forwardmarkedet for elektricitet rummer tilstrækkelige afdækningsmuligheder i de berørte budområder, jf. Artikel 30, stk. 3. Vurderingen skal foretages koordineret af de kompetente regulerende myndigheder ved grænsen til budområdet og skal som minimum omfatte en høring af markedsdeltagerne om deres behov for områdeoverskridende risikoafdækningsmuligheder ved grænserne for det berørte budområde samt en evaluering, hvor man undersøger engroselektricitetsmarkedets funktion.

113. Ifølge Artikel 30, stk. 4 skal evalueringen omfatte en analyse af, hvorvidt de produkter eller den kombination af produkter, der udbydes på forwardmarkeder, udgør afdækning mod volatiliteten i day-ahead-prisen i det berørte budområde. Evalueringen skal endvidere omfatte en analyse af, hvorvidt produkterne eller kombinationen af produkter, der udbydes på forwardmarkeder, er omkostningseffektive.

114. Det følger af Artikel 30, stk. 4, litra b, at analysen som minimum skal omfatte følgende kriterier:

- i) Handelshorisont
- ii) Købs-salgs-spænd
- iii) Handlede mængder i forhold til det fysiske forbrug
- iv) Åbne kontrakter i forhold til det fysiske forbrug

115. Hvis vurderingen viser, at der er utilstrækkelige afdækningsmuligheder i et eller flere budområder, anmoder de kompetente regulerende myndigheder de relevante TSO'er om at udstede langsigtede transmissionsrettigheder eller sikre, at der er andre langsigtede afdækningsprodukter vedrørende overførselskapacitet til rådighed til at understøtte engroselectricitetsmarkedernes funktion, jf. Artikel 30, stk. 5, litra a og b.

116. Stk. 6 fastsætter, at hvis de kompetente regulerende myndigheder vælger at udstede en anmodning som omhandlet i stk. 5, litra b, udarbejder de relevante TSO'er de nødvendige ordninger og fremsender dem til de kompetente regulerende myndigheder med henblik på godkendelse senest seks måneder efter anmodningen fra de kompetente regulerende myndigheder.

117. Endelig følger det af Artikel 30, stk. 7, at når de regulerende myndigheder beslutter, at de respektive TSO'er ikke skal udstede langsigtede transmissionsrettigheder eller at de respektive TSO'er skal stille andre langsigtede afdækningsprodukter til rådighed, finder Artikel 16, 28, 29, 31-57, 59 og 61, ikke anvendelse på TSO'er ved grænserne for budområdet.

**BILAG 2 – INTENTIONSDOKUMENT AFTALT MELLEM EI OG SEKRE-
TARIATET**

BILAG 3 – RAPPORT FRA HOUMØLLER CONSULTING

BILAG 4 – EI BESLUTNING VEDR. DK1-SE3

BILAG 5 – EI BESLUTNING VEDR. DK2-SE4

BILAG 6 – SUMMARY IN ENGLISH